

محرم رخدادها و اعمال

ماه محرم، ماه غم و اندوه اهل بیت (علیهم السلام) و شیعیان آن‌هاست و ماه شهادت و یادآوری دلاوری‌ها و شجاعت‌ها و ایثارهای سیدالشهدا امام حسین(ع) و یاران با وفای او در کربلاست.

ماه محرم، ماه غم و اندوه اهل بیت (علیهم السلام) و شیعیان آن‌هاست و ماه شهادت و یادآوری دلاوری‌ها و شجاعت‌ها و ایثارهای سیدالشهدا امام حسین(ع) و یاران با وفای او در کربلاست. در حدیثی از امام علی بن موسی الرضا(ع) آمده است: «هنگامی که ماه محرم فرا می‌رسد، کسی پدرم را خندان نمی‌دید و همواره محزون و غمگین بود تا روز دهم یعنی روز عاشورا؛ آن روز روز مصیبت و حزن و اندوه و گریه پدرم بود و می‌فرمود امروز روزی است که حسین(ع) شهید شده است». به گزارش ایسنا، ماه محرم، ماه حماسه و ماتم است و سزاوار است همه ارادتمندان اهل بیت علیهم السلام با تشکیل مجالس سوگواری، هرچه باشکوه‌تر در تعظیم این شعائر بکوشند و خطبای گرامی فلسفه شهادت آن بزرگواران و آثار مهم آن را برای بقای اسلام و تشیع، شرح دهند و مخصوصاً جوانان و نوجوانان خود را با این مراسم آشنا کنند و در انجام این مراسم از آنچه که مایه وهن مذهب در نظر دوست و دشمن می‌شود، جدا بپرهیزند و توجه داشته باشند که عاشورا و مراسم حسینی است که اسلام را زنده نگه داشته است و هر سال خون تازه‌ای در رگ‌های اسلام جاری می‌سازد و تا مراسم حسینی، پرشور، پر شعور و پرشکوه برپاست، آسیبی به اسلام نخواهد رسید.

اعمال مخصوص این ماه به همراه برخی از وقایع آن می‌آید:

اول محرم

آغاز سال هجری قمری است، گرچه هجرت در ماه ربیع‌الاول صورت گرفت، ولی به مناسبت آغاز سال، سزاوار است همه مؤمنان به یاد حادثه عظیم هجرت و آثار مهم آن در تاریخ اسلام و فداکاری‌های مولای متقیان علی(ع) در لیلۃ‌المبیت باشند.

دوم محرم

روز ورود امام حسین(ع) و یارانش به سرزمین کربلا (در سال 61 هجری قمری) است که سرآغاز حماسه‌های عظیم عاشورا است.

هفتم محرم

روز بستن آب به روی سپاه امام حسین (ع) است، در این روز دستوری از سوی عبیدالله بن زیاد برای عمر بن سعد رسید که بین حسین(ع) و یارانش و آب حایل شوند، تا قطره‌ای از آب فرات ننوشند.

نهم محرم: تاسوعا

«شیخ کلینی» از امام صادق(ع) نقل می‌کند که آن حضرت فرمود: "روز تاسوعا، روزی است که امام حسین(ع) و یارانش را در کربلا محاصره کرده و دشمنان برای جنگ با آن حضرت اجتماع کردند و پسر مرجانه و عمر بن سعد از زیادی لشکر خویش خوشحال شدند و امام حسین(ع) و اصحابش را در آن روز ضعیف شمردند و یقین کردند که برای امام حسین(ع) یآوری نخواهد آمد و مردم عراق وی را کمک نخواهند کرد" آنگاه آن حضرت فرمودند:

بأبي المُسْتَضْعَفِ الغَرِيبِ؛ پدرم فدای آن ضعیف غریب باد.

در این روز شمر همراه با نامه‌ای از سوی عبیدالله بن زیاد خطاب به عمر بن سعد وارد کربلا شد که بر امام حسین(ع) و یارانش سخت بگیرد تا تسلیم شوند و وادار به بیعت گردند و در صورت امتناع، همه آنها را به قتل برساند. امام حسین(ع) حاضر به پذیرش ذلت بیعت با دشمن نشد؛ ولی از آنان خواست که آن شب را به وی مهلت دهند، تا به عبادت و دعا و نماز بپردازد، و فردا در معرکه نبرد با آنان روبه رو خواهد شد.

دهم محرم (عاشورا)

روز پرحماسه و فراموش نشدنی تاریخ اسلام و تشیع؛ روز فداکاری، جانبازی و شهادت سرور و سالار شهیدان حضرت اباعبدالله

الحسین(ع) و یاران باوفایش، در سرزمین کربلا (در سال 61 هجری قمری) است.

دوازدهم محرم

روز شهادت امام زین العابدین(ع) (بنابر روایتی در سال 94 یا 95 هجری قمری) است.

بیست و پنجم محرم

روز شهادت امام زین العابدین(ع) است بنابر روایتی دیگر.

اعمال ماه محرم

1- به هنگام رؤیت هلال محرم، مستحب است تکبیر بگویی و اگر می‌توانی دعای مشروحی را که سید در «اقبال الاعمال» آورده است، بخوانی.

2- در شب اول محرم 100 رکعت نماز بخوان و در هر رکعت سوره «حمد» و «قل هو الله» (سوره توحید) را می‌خوانی و هر دو رکعت را به یک سلام پایان می‌دهی؛ در روایتی از رسول خدا(ص) آمده است:

"هر کس این نمازها را بخواند و روز اول ماه محرم را روزه بگیرد، مانند کسی است که در طول سال بر انجام خیر مداومت داشته باشد و تا سال آینده از فتنه‌ها محفوظ خواهد بود و اگر بمیرد وارد بهشت خواهد شد".

3- مطابق روایت دیگری از رسول خدا(ص) در شب اول محرم دو رکعت نماز می‌خوانی به این نحو:

در رکعت اول سوره «حمد» و سوره «انعام» و در رکعت دوم سوره «حمد» و سوره «یس».

علاوه بر این نمازها، مستحب است نماز اول هر ماه نیز خوانده شود که با مراجعه به نشانی اینترنتی زیر می‌توانید از چگونگی انجام آن مطلع شوید:

4- در روز اول محرم، روزه گرفتن مستحب است، که در روایتی امام رضا(ع) فرموده‌اند:

"هر کس این روز را روزه بگیرد و حاجت خویش را از خداوند بخواهد، خداوند دعایش را به اجابت خواهد رساند، این روز همان روزی بود که حضرت زکریا در آن، از خداوند فرزندی را طلب کرد و خداوند دعایش را به اجابت رساند و یحیی را به وی عنایت فرمود".

5- از امام علی بن موسی الرضا(ع) نقل شده است که رسول گرامی اسلام(ص) روز اول محرم، دو رکعت نماز می‌خواند و پس از نماز دست‌ها را بلند می‌کرد و این دعا را سه مرتبه قرائت می‌کرد:

اللَّهُمَّ أَنْتَ الْإِلَهُ الْقَدِيمُ، وَ هَذِهِ سَنَةٌ جَدِيدَةٌ،

خدایا تویی معبود ازلی و این سال تازه است

فَأَسْأَلُكَ فِيهَا الْعِصْمَةَ مِنَ الشَّيْطَانِ، وَ الْقُوَّةَ عَلَى هَذِهِ النَّفْسِ الْأَمَّارَةِ بِالسُّوءِ، وَ الْإِسْتِغَالَ بِمَا يُقَرِّبُنِي إِلَيْكَ،

از تو خواهم در این سال نگهداریم را از شیطان و نیروی بر این نفس که پیوسته به گناه فرمان می‌دهد و سرگرمی بدانچه مرا به تو نزدیک کند

یا کریمُ یا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، یا عِمَادَ مَنْ لَا عِمَادَ لَهُ، یا ذُخِيرَةَ مَنْ لَا ذُخِيرَةَ لَهُ، یا حِرْزَ مَنْ لَا حِرْزَ لَهُ، یا غِيَاثَ مَنْ لَا غِيَاثَ لَهُ، یا سَدَّ مَنْ لَا سَدَّ لَهُ، یا كَثْرَ مَنْ لَا كَثْرَ لَهُ،

ای صاحب جلالت و بزرگواری، ای تکیه گاه کسی که تکیه گاهی ندارد، ای ذخیره آن کس که ذخیره ندارد، ای پناهگاه آن کس

که پناهگاهی ندارد، ای فریادرس آن کس که فریادرسی ندارد، ای پشتیبان آن کس که پشتیبانی ندارد، ای گنج آن کس که گنجی ندارد،

يا حَسَنَ الْبَلَاءِ، يا عَظِيمَ الرَّجَاءِ، يا عِزَّ الضُّعْفَاءِ، يا مُنْقِذَ الْعُرْقَى، يا مُنْجِيَ الْهَلَكَى، يا مُنْعِمُ يا مُجْمِلُ، يا مُفْضِلُ يا مُحْسِنُ،

ای که آزمایشت نیکوست، ای بزرگ مایه امید، ای عزت بخش ناتوانان، ای نجات بخش غریقان، ای خلاص کننده هالکان، ای نعمت بخش، ای زیباپرور، ای فزون بخش، ای نیکوده،

اَنْتَ الَّذِي سَجَدَ لَكَ سَوَادُ اللَّيْلِ وَثَوْرُ النَّهَارِ، وَضَوْءُ الْقَمَرِ وَشُعَاعُ الشَّمْسِ، وَدَوَى الْمَاءِ وَخَفِيفُ الشَّجَرِ، يَا اللَّهُ لَا شَرِيكَ لَكَ،

تویی که سجده کرد (و به کمال خضوع درآمد) برایت سیاهی شب و روشنی روز و تابش ماه و شعاع خورشید و صدای ریزش آب و بهم خوردن درخت، ای خدایی که شریک نداری،

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنَا خَيْرًا مِّمَّا يَظُنُّونَ، وَاعْفِرْ لَنَا مَا لَا يَعْلَمُونَ، وَلَا تُؤَاخِذْنَا بِمَا يَقُولُونَ، حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ،

خدایا قرارمان ده بهتر از آنچه مردم گمان کنند و بیامرز از ما آنچه را که نمی دانند و مگیر ما را بدانچه گویند بس است مرا خدا، معبودی جز او نیست،

عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، اَمَّا بِهِ، كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا، وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُوا الْأَلْبَابِ،

بر او توکل کنم و اوست پروردگار عرش عظیم، ایمان داریم به او و هرچه هست از نزد پروردگار ماست و اندرز نگیرند جز خردمندان،

رَبَّنَا لَا تُرْغِ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا، وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً، إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ.

پروردگارا منحرف دل‌های ما را پس از آن که هدایت‌مان کردی و ببخش به ما از پیش خود رحمتی که براستی تویی بخشایشگر.

6- مرحوم «شیخ طوسی» فرموده است که مستحب است دهه اول محرم را روزه بگیرد؛ ولی در روز عاشورا از غذا و آب امساک نماید، اما روزه نگیرد، و چون وقت عصر فرا رسید، به مقدار کمی، تربت تناول کند (زیرا روزه گرفتن در این روز شیوه بنی امیه بود که به شکرانه جریان کربلا، روزه می گرفتند).